

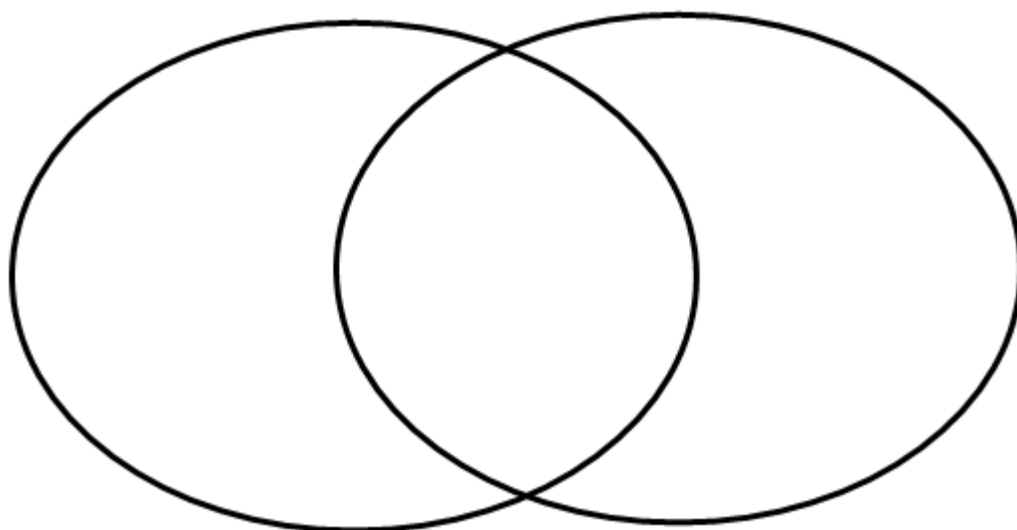
NÁZEV:	PRACOVNÍ LIST - ZELINÁŘSKÁ ZAHRADA
PŘEDMĚT:	přírodopis
ROČNÍK:	7.
AUTOR:	Mgr. Alena Dvorská

Využité učivo: Ekosystém zahrady

Využití v hodině (lekcí): přírodopis – práce v terénu

Žáci pracují individuálně, jednotlivé úkoly po splnění sdílejí ve dvojici, skupině či celé třídě.

1. Prohlédni si ovocnou a zelinářskou zahradu, porovnej ji, k zápisu použij Vennův diagram.

2. Najdi v zahradě pět druhů zeleniny, pojmenuj ji a doplň údaje do tabulky.

	název zeleniny	druh zeleniny	používaná část	příbuzný rostlinný druh
1				
2				
3				
4				
5				

3. Najdi tři druhy plevelných rostlin, pojmenuj je, zjisti potřebné údaje pozorováním a v atlase rostlin, doplň je do tabulky.

	název plevelu	délka života	rostlinná čeleď	příbuzný rostlinný druh
1				
2				
3				

4. Odhadni, co je společné kvěťáku, zelí, kapustě, brokolici. Svoji hypotézu zapiš.

5. Ověř si svůj předpoklad v textu¹:

Víte, co mají společného kedluben, brokolice a růžičková kapusta? Totéž jako čau-čau, vlkodav a šarpej.

No ano: mají společného předka. Tedy zelenina jednoho, a psiska zas jiného. Tou prabába všech košťálovin je brukev zelná. Nenápadný vějíř lupenů se žlutými kvítky do kříže, který rostl – a pořád roste kolem Středozevního moře. Trvalo tisíce let a muselo prorezavět hodně konví s vodou, než z ní vyrostli tak různí potomci. A nešlo to samo. Jak to přesně bylo, nikdo neví. Ale představovat si to můžete třeba takhle.

Zahradník Džuzepe zvaný Píno jednou ráno mezi kvěťáky uviděl zelenavou kaňku. Napřed ji chtěl utrhout – je snad žabožrout? – ale pak se rozmyslel: škoda vyhodit sousto, které se dá sníst, i když se zavřenýma očima. A to sousto bylo dobré: křupavé a přitom jemné jako čerstvý oříšek. Místo letu na kompost směl ten brčálový omyl rozkvést, a když dozrál, Píno zasel semínka na záhon vzadu u plotu. Za čas mu vyrostla všehochuť: tady kvěťák bělostný jako sníh, tam zase zmatené zelí, jinde pomačkané zámotky lupenů a mezi nimi pár těch zelených karfiólů. Z nich Píno vybral ty, co nejlíp chutnaly, a zase je zasel. A tak to šlo pořád dál: sel, ochutnával a vyhazoval, a občas mu s rozhodnutím pomáhaly sucho nebo mráz. Trvalo to roky, nebo spíše desítky let – až jednou měl Píno záhon plný krátce sestřižených kudrnatých hlav s brčálovým přelivem. Dal jim jméno brokolice.

Po něm to zkoušeli další – ostatně, ani on nebyl první. Stejně přišla na svět kapusta, zelí, kadeřávek, kvěťák, růžičková kapusta všichni vnuci jedné báby. Zrovna tak na to šli i chovatelé psů – až na to ochutnávání, doufám.

6. Porovnej zjištění v textu s původní hypotézou?

7. Aplikuj své znalosti o šlechtění ovocných stromů a odpověz na otázku: *Jak probíhá šlechtění nových odrůd zeleniny dnes?*

¹ Upraveno ze zdroje: Dvořák, J. Rostlinopis. Baobab Praha, 2012. ISBN: 978-80-87060-62-9